Svensk Ventilation

Remissvar
Datum
2013-09-16

Svensk Ventilation
Årstaängsvägen 19 C
100 74 Stockholm

Näringsdepartementet
103 33 Stockholm
n.registrator@regeringskansliet.se
n.remisser-energi@regeringskansliet.se

Svensk Ventilations remissvar på Näringsdepartementets promemoria "Förslag till genomförande av energieffektiviseringsdirektivet i Sverige. Dnr N2013/2837/E

Inledning

Svensk Ventilation kommer i första hand behandla de artiklar som påverkar bygg- och fastighetssektorn. EU:s energieffektiviseringsdirektiv är ett viktigt ramverk för att nå målet att minska energianvändningen med 20 procent till 2020. Vi vill framhålla att vi är positiva till en ambitiös energieffektiviseringspolitik och anser att ett aktivt arbete med dessa frågor bidrar till ett stort antal positiva effekter förutom en lägre energianvändning i byggnader.

Andra effekter:

1. Ökad sysselsättning
2. Minskade kostnader (för fastighetsägare m.fl. och samhället)
3. Miljövinster
4. Förbättrad inomhusmiljö
5. Utveckling av svenska företag för framtiden

Vi anser att ovanstående faktorer ger oss mycket goda skäl att aktivt driva frågorna om energieffektivisering. Ett arbete som borde ha utförts även om vi inte hade uppmanats genom detta direktiv. Vi bör därför i så stor utsträckning som möjligt ta tillvara på möjligheter att effektivisera och inte begränsas av i direktivet fastlagda mål. De energieffektiviserande åtgärder som genomförs måste också väljas utifrån vad som är samhälls- och företagsekonomiskt kostnadseffektivt. Det är därför av största vikt att man även räknar med samhällets vinster och har ett helhetsperspektiv i bedömningarna.

1. Ökad sysselsättning
Vi kan få en kraftigt ökad sysselsättning genom renovering och energieffektivisering. En rapport visar att 30 000 nya jobb kan skapas under en tioårsperiod inom svensk byggnäring

2. Minskade kostnader
Lönsam energieffektivisering ger lägre kostnader. Det gäller såväl inom privata sektorn som offentlig sektor. Införandet av EED handlar i hög utsträckning om åtgärder inom byggnader. Vid beräkning av lönsamhet för åtgärder är det av stor vikt att beräkningar görs med hänsyn till den långa livslängd som byggnader och dess installationer har. Kortsiktiga kalkyler ger suboptimeringar.

3. Miljön
När vi energieffektiviserar i Sverige hörs ibland argumentet att det inte har någon effekt på miljön för att vi har ren fjärrvärme och CO2-neutral elproduktion. Vi måste dock beakta den alternativa användningen av energin. Om vi energieffektiviserar ger vi möjlighet för den "rena" energin att ersätta "smutsig" energi någon annanstans. I Sverige eller utomlands. Vi har inte heller obegränsade tillgång på ren energi. Vi anser därför att det av miljöskäl är viktigt att arbeta med energieffektivisering.

4. Förbättrad inomhusmiljö
Energieffektiviseringar i byggnader ger ofta samtidigt förbättringar vad gäller inomhusmiljön. Energieffektiv belysning och ventilation är några av de områden där vi ser en stark koppling mellan ny energieffektiv teknik, och förbättrad inomhusmiljö.

4. Utveckling av svenska företag för framtiden
Svenska företag som arbetar med och utvecklar teknik, produkter och tjänster för energieffektivisering behöver en hemmamarknad och en stark efterfrågan för att våga satsa. Det här ser vi inte idag. Sverige måste satsa för att de svenska företagen ska hänga med konkurrenterna. Energieffektiviseringar på vår svenska hemmamarknad ger oss möjlighet och sporrar vår inneklimatindustri. Det bäddar för exportframgångar och ökad sysselsättning.

Att lägre energianvändning leder till minskade skatteintäkter är självklart. Vi förutsätter att detta uppenbara samband inte påverkar Sveriges ambitioner vad gäller energieffektivisering. Energieffektiviseringsmålet ska uppfyllas oavsett påverkan på skatteintäkterna. Ett sådant synsätt vore alltför snävt och en suboptimering av samhällets kostnader på lång sikt.

Detaljerade synpunkter på de olika artiklarna

Artikel 3 Effektiviseringsmål
Svensk Ventilation anser att energieffektivitetsdirektivets mål om att EU:s medlemsstater fram till år 2020 ska ha 20 procent effektivare energianvändning är riktig och stödjer direktivets mål. Vi anser det vara tveksamt att Sveriges ambitioner och lagda intensitetsmål kommer att bidra till en gemensam måluppfyllelse.

Vi anser att man offensivt ska ta till vara på alla möjligheter till effektivisering och utifrån den potential som finns i Sverige sätta ett realistiskt mål. Vi förstår att man kan koppla industrins möjligheter till fortsatt utveckling som hotad men vi menar att även i den sektorn finns ännu inte utnyttjade möjligheter till effektivisering. Mycket stora möjligheter finns till effektivisering i våra byggnader där vi med en väsentligt mycket lägre energianvändning kan få minst samma standard och komfort för brukarna.

Artikel 4 Nationell strategi för byggnadsrenovering
Vi anser att det är bra att Sverige följer direktivet och fastställer en nationell strategi för renovering av byggnader. Det finns stora möjligheter till energieffektivisering i vårt befintliga fastighetsbestånd. Enligt energistatistiken utgör energin för uppvärmning, kyla, drift m.m. ungefär en tredjedel av den slutliga energianvändningen. Detta gör att man kanske ska se över dagens byggregler. Det finns ingen anledning att inte göra "det bästa vi kan" inom detta område

när det är ekonomiskt gynnsamt, miljö- och samhällsbevarande. Svensk Ventilation deltar i Boverkets och Energimyndighetens strategiarbete genom att bl.a. delta i fokusgruppsarbeten. Vi anser att det är viktigt att det slutliga förslaget remitteras innan det fastställs av regeringen så att näringslivets och boendeorganisationernas synpunkter tas tillvara.

Artikel 5 Offentliga sektorns byggnaders roll som förebild
Svensk Ventilation anser att det är viktigt att den statliga sektorn är ett föredöme i den meningen att man visar på metoder och objekt där man uppnår den fulla potentialen för effektivisering och låter dessa vara förebilder för andra att efterlikna. Genom att flytta över åtagandet till endast två statliga myndigheter minskar den statliga sektorns effekter att vara ett föredöme. De myndigheter som har erlagts dessa åtaganden är dessutom exempel på myndigheter som länge arbetat strukturerat med energieffektivisering, vilket skulle kunna betyda att potentialen i dessa byggnader är lägre än i övriga byggnader. Vi menar att istället för att leta åtgärder som uppfyller direktivet borde man utgå från den potential som finns i statliga byggnader. Självklart vore att alla lönsamma åtgärder realiseras i statliga byggnader för att kunna vara det föredöme som direktivet avser.

Artikel 9-11 Mätning och debitering
Svensk Ventilation ser en risk i förslaget att lagstifta om energimätning och debitering (IMD) i byggnader gällande **värme**. I förslaget utgår man från att energianvändare i grunden agerar ekonomiskt rationellt. Kunderna är dock begränsat mottagliga för ekonomiska argument. Viktigare är att det är stor skillnad på effekten av vad som mäts, el, vatten eller värme. Enligt vår uppfattning kommer mätning av värme i flerbostadshus inte att medföra någon påtaglig energibesparing. Erfarenhet visar tvärt emot att om de boende får välja inomhustemperatur så kommer energianvändningen att öka. Kostnaden för en högre temperatur uppfattas som liten jämfört med den komfortökning man får. De projekt som framför allt SABO redovisat visar att resultatet av mätning av värme i flerbostadshus inte leder till att energianvändningen minskar utan i stället ökar. Om värmekostnaden debiteras direkt till hyresgästen/den boende minskar fastighetsägarens motivation att göra andra energiåtgärder som t ex isolering eller förbättra driften. Det kommer inte att ge en lägre energianvändning i flerbostadshus.

Hälften av Sveriges lägenheter behöver renoveras. Det är de flerbostadshus som byggdes under 1950-, 60- och 70-talen. I dessa hus har man uppnått den tekniska livslängden för delar av infrastrukturen, t ex vatten- och avloppsinstallationer, elsystem och tätskikt i våtrum. Det gäller också hissar och tvättstugor. Här finns stora besparingspotentialer för energi. Värmesystemen däremot är i bra skick och man kan säkert räkna med att de kan användas 20 till 50 år till utan särskilda åtgärder. Huvuddelen av värmesystemen i dessa byggnader är byggda som tvårörssystem med vertikala matningsledningar placerade efter ytterväg. I en typisk lägenhet, 2 till 4 rum, finns minst tre värmestammar som radiatorerna är kopplade till. Det gör att installation av mätare blir komplicerad och dyr. Att bygga om värmesystemen med en gemensam värmemätning till varje lägenhet skulle medföra mycket stora praktiska konsekvenser och höga kostnader.

Artikel 14, Miljön
Svensk Ventilation *delar* bedömningen att energieffektivisering kan bidra till att uppfylla klimatmål och andra miljömål på kort och lång sikt. Insatserna kan även bidra till samhällsekonomiska intäkter t.ex. i form av minskade kostnader för luftkvalitetsrelaterad ohälsa. Vi vill här tillägga att detta också bidrar i minskade kostnader för luftkvalitetsrelaterad ohälsa från inomhusluften. Förutsatt att energieffektiviseringen görs på sådant sätt att man även samtidigt förbättrar inomhusmiljön.

Övrigt

Utbildning

I promemorian beskrivs EU:s handlingsplan för energieffektivisering och i avsnittet "2. Lågenergibyggnader" beskrivs att det behövs insatser för att främja tillgång och mobilisering av arbetskraft som behövs för att bygga, **driva och underhålla energieffektiva byggnader**. Vi vet att det bedrivs ett "Build up skills" projekt, men redan nu saknar fastighet-, ventilation-, vs- och kyl & värmepumpsbranscherna utbildade tekniker och ingenjörer. Dessa branscher kan starkt bidra till den energieffektivisering som krävs. En stor flaskhals för att uppnå de uppsatta energimålen är **nyrekrytering av utbildade tekniker och ingenjörer**. I våra undersökningar framgår **att yrkeshögskolekompetens är vad företagen eftersöker**. Regleringsbrevet till Myndigheten för yrkeshögskola (Myh) tar dock ingen hänsyn till beslut tagna av andra departement, och därmed inte heller till regeringens energimål. Ingen tar således ansvar för energimålens uppfyllelse. Utbildningsdepartementet hävdar att kompetensförsörjningen för att nå energimålen inte ligger på deras bord, och ansvaret faller därför mellan stolarna.

Utbildningar inom branscher som jobbar med energieffektivisering (fastigheter) **fick bara 10 procent av sina ansökta utbildningsplatser beviljade**. En möjlig orsak till att så många utbildningar fick avslag skulle kunnat vara undermåliga ansökningar från utbildningsanordnare med svagt engagemang från näringslivet, men enligt Myh själva håller 60 procent av samtliga branschers ansökningar den kvalitet myndigheten eftersöker, och skulle således beviljas ifall större budget tilldelats yrkeshögskolan. Myndigheten skulle alltså behöva en fördubblad budget till denna ansökningsomgång.

Företrädare för Utbildningsdepartementet anser att yrkeshögskolan är en så ny utbildningsform att de inte vill dubbla anslagen direkt, och menar att Myh behöver växa långsamt för att inte kvaliteten ska bli lidande. Det är ett förståeligt argument, men samhället har inte råd att vänta. Våra branscher kan sätta unga i arbete och vi kan göra stora insatser för att energieffektivisera det svenska fastighetsbeståndet. Utbildningsdepartementet bör lita på att Myh gör en korrekt bedömning när de hävdar att dubbelt så många platser kan beviljas med god kvalitet.

Vi ser att det finns en stuprörsproblematik där beslut som tas på regeringsnivå inte får konsekvenser inom andra berörda instanser. **Uppsatta energieffektiviseringsmål berör inte enbart näringsdepartementets sektor utan även utbildningsdepartementets**. Vi vill härmed uppmana Näringsdepartement att kontakta Utbildningsdepartementet.

Frågor med anledning av detta remissvar kan ställas till Britta Permats

E-postadress: britta.permats@svenskventilation.se, telefon: 08 - 762 7553

Britta Permats
VD
Svensk Ventilation